



Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 12747/2024
20.06.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Стефан Нешић, адвокат из ..., против тужене ББ из ..., чији је пуномоћник Ивица Костић, адвокат из ..., ради развода брака, поверавања детета, издржавања и одржавања личних контаката, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 486/23 од 21.02.2024. године, у седници одржаној 20.06.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 486/23 од 21.02.2024. године у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Врању П2 137/23 од 16.10.2023. године у ставовима другом, трећем, четвртм и петом изреке.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужене изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 486/23 од 21.02.2024. године, у делу којим је потврђена пресуда Основног суда у Врању П2 137/23 од 16.10.2023. године у ставу првом изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П2 137/23 од 16.10.2023. године, ставом првим изреке, разведен је брак закључен ...2007. године између тужиоца и тужене, уписан у матичну књигу венчаних која се води за матично подручје Врање под текућим бројем .. за 2007. годину, због трајног поремећаја брачних односа. Ставом другим изреке, малолетно дете странака ВВ, рођен ...2007. године, поверен је на старатељство, негу, одгој и васпитање оцу, овде тужиоцу, који ће самостално вршити родитељско право над малолетним дететом. Ставом трећим изреке, одлучено је да ће се лични односи тужене са мал. дететом одвијати по договору странака. Ставом четвртим изреке, тужена је обавезана да на име свог дела доприноса у издржавању мал. ВВ плаћа месечно по 15.000,00 динара од 16.10.2023. године као дана првостепеног пресуђења, па док ово право по закону постоји, до 10-ог у месецу за текући месец и то на руке тужиоца, док је одбијен тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио за издржавање мал. ВВ за период од подношења тужбе до доношења пресуде, као и за већи износ од досуђених 15.000,00 динара до тражених 20.000,00 динара. Ставом петим изреке, одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 486/23 од 21.02.2024. године, одбијена је жалба тужене и првостепена пресуда је потврђена.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужена је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, с позивом на одредбу члана 404. ЗПП због погрешног тумачења одредби ЗПП-а.

Врховни суд је испитао побијану одлуку применом члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 72/11... 18/20 и 10/23 – други закон), па је нашао да ревизија тужене дозвољена посебним законом у смислу члана 403. став 2. ЗПП због чега нема разлога да се о њој одлучује као о посебној ревизији и оценио је да није основана, (осим у погледу одлуке о разводу брака).

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Образложење другостепене пресуде садржи оцену свих жалбених навода који су од одлучног значаја па њеним доношењем није учињена битна повреда из члана 374. став 1. у вези члана 396. став 1. ЗПП на коју се ревизијом указује. Због евентуално учињених битних повреда одредаба парничног поступка из чланава који се истичу у ревизији, а који су учињени у поступку пред првостепеним судом, ревизија се не може изјавити у смислу одредбе члана 407. став 1. тачка 3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, странке су закључиле брак ...2007. године, у току ког брака су добили мал. ВВ, рођеног ...2007. године. Брак је функционисао 5-6 година, а након тога тужена је почела да конзумира алкохол. Неколико пута је била на лечењу на психијатрији у Врању, а последњи пут у Палмотићевој у Београду 2021. године. Сада не иде на лекарске прегледе, не пије лекове, али и даље конзумира алкохол. Тужилац ради као ... при Војсци Србије и због рада на терену повремено буде одсутан од куће по 2 до 3 недеље. Станује у стану који су купили на кредит, који он отплаћује у месечном износу од око 150 евра и тај стан се води на његово име, а нема других непокретности, а нема их ни тужена. Њихов син болује од аутизма због чега је тужилац ангажовао жену коју плаћа месечно око 30.000,00 динара која га чува док је он на послу. Прима увећану туђу негу и помоћ у месечном износу око 37.000,00 динара, а на име дечјег додатка прима од 4.000,00 динара до 5.000,00 динара. Према извештају Центра за социјални рад мал. ВВ болује од аутизма и под редовном је контролом и одговарајућом терапијом. Наставу похађа у Школи за основно и средње образовање „ГГ“ у Од рођења мал. ВВ доминантнији родитељ била је тужена, која му је до седме године обезбеђивала стабилно и безбедно окружење и задовољавала је све потребе (храна, одевање, хигијена, одлазак код лекара). Тужилац је такође учествовао у задовољавању свих дететових потреба када није био одсутан од куће због посла. Пре него што је почела да конзумира алкохол тужена је била брижна мајка усмерена да код детета оствари напредак у сваком смислу. Проблем са алкохолом је настао када се вратила са лечења из Београда и тада је почела да занемарује мал. ВВ и његове потребе. Тужилац је актуелно ангажованији родитељ и све своје слободно време проводи са дететом. Мал. ВВ је емотивно везан за оба родитеља и бурно реагује када је тужена у пијаном и агресивном стању. Када није у алкохолисаном стању тужена испољава емоционалну топлину и блискост са мал. сином коме то јако прија. Тужилац препознаје и адекватно задовољава

егзистенцијалне, здравствене, социјалне потребе, као и потребе за емотивном топлином и сигурношћу. Према налазу и мишљењу Центра за социјални рад Врање у најбољем интересу мал. детета странака је да се повери оцу на вршење родитељског права, с обзиром на чињеницу да је тужилац и раније покретао тужбу за развод брака, да је пријављивао тужену за занемаривање детета због зависности од алкохолизма, да проблеми у породици постоје од 2017. године и да се изнова понављају, као и чињеницу да тужена актуелно није на третману лечења од болести зависности. Тужилац је мотивисан и разуме значај контаката детета са мајком, сматра да је у интересу детета да контакте са мајком остварује по њиховом договору као родитеља.

Из извештаја Одељења за буџет и финансије Градске управе Врање од 25.09.2023. године произилази да је тужена за задњих шест месеци остварила просечну нето зараду у износу од 44.437,04 динара, док је нето зарада тужиоца око 125.000,00 динара. Према извештају Центра за социјални рад Врање мал. ВВ код овог Центра остварио је право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица са почетком исплате од 01.04.2022. године до 31.05.2024. године када треба извршити контролни преглед. Износ увећаног додатка за помоћ и негу другог лица који прима за август 2023. године износи 37.757,00 динара, а новац подиже тужена. Решењем Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања од 01.09.2023. године, утврђена је месечна накнада за издржавање корисника породичног смештаја, деце и омладине у износу од 44.480,00 динара. Како се ради о малолетном детету које болује од аутизма, његов узраст, потребе за храном, одећом, обућом, хигијеном, потребе да увек неко буде уз њега првостепени суд је утврдио месечне потребе мал. ВВ које су увећане у односу на децу његовог узраста, па је имајући у виду наведено оценио да његове месечне потребе износе 70.000,00 динара.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право када су тужиоцу доделили самостално вршење родитељског права над заједничким малолетним дететом и уредили да се начин одржавања личних односа малолетног детета са туженом одвија по договору странака, а тужену обавезали на издржавање у месечном износу од 15.000,00 динара почев од дана доношења првостепене пресуде. Нижестепени судови су имали у виду извештај Центра за социјални рад у Врању и одлуку су донели руководећи се најбољим интересом малолетног детета рођеног ...2007. године.

Становиште нижестепених судова засновано је на правилној примени материјалног права.

Одредбом члана 3. став 1. Конвенције о правима детета, прописано је да у свим активностима које се тичу деце од примарног значаја су интереси детета, без обзира на то да ли га спроводе јавне или приватне институције за социјалну заштиту, судови, административни органи или законодавна тела. Чланом 8. став 1. Конвенције прописано је да се државе чланице обавезују да поштују право детета на очување свог идентитета, укључујући држављанство, име и породичне везе, како је то признато законом, без незаконитог мешања, а чланом 9. став 3. прописано је право детета одвојеног од једног или оба родитеља да редовно одржава личне односе и непосредне контакте са оба родитеља, осим ако је то у супротности са најбољим интересом детета.

Породичним законом је прописано да дете има право да одржава личне односе и са родитељем са којим не живи (члан 61. став 1), као и да у спору за заштиту права

детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета (члан 266. став 1).

Сагласно наведеном, најбољи интерес детета је правни стандард који се цени према околностима сваког конкретног случаја, а елементи за процену су, између осталог, узраст и пол детета, жеље и осећања детета с обзиром на узраст и потребе детета и то: васпитне, затим потребе становања, исхране, одевања, здравствене бриге и друго.

По оцени Врховног суда, нижестепени судови су правилно ценили елементе за процену најбољег интереса детета. У конкретном случају, по мишљењу Центра за социјални рад у најбољем интересу мал. детета странака је да се повери оцу на вршење родитељског права, као и то да је тужилац мотивисан и разуме значај контаката детета са мајком и сматра да је у интересу детета да контакте са мајком остварује по договору родитеља.

По оцени Врховног суда, побијаном пресудом је правилном применом чланова 6, 61. и 266. став 1. Процесног закона уређен начин одржавања контаката тужене са мал. ВВ, који модел омогућава одржавање и даље развијање адекватних личних односа између малолетног детета и мајке, посебно имајући у виду узраст, пол, здравствено стање, емоционалне и развојне потребе детета. У конкретном случају, а водећи рачуна управо о добробити мал. детета странака и његовом најбољем интересу одређен је широк модел одржавања личних односа мал. детета са мајком, као родитељем коме није поверен, а с обзиром на његов календарски узраст (16 година у време првостепеног пресуђења), због свих релевантних околности конкретност случаја. Најбољи интерес детета је увек приоритетан када се одлучује о заштити права и интереса детета и цени се према околностима сваког конкретног случаја, што су нижестепени судови правилно учинили, након прибављања налаза Центра за социјални рад применом члана 270. Породичног закона и њихове правилне оцене.

Судови су правилно применили материјално право када су обавезали тужену да доприноси издржавању малолетног детета, у висини досуђеног износа, на основу члана 154. став 1. у вези члана 160. до 162. Породичног закона. Приликом одређивања висине издржавања цењене су потребе малолетног деце и могућности сваког од родитеља, при чему је суд водио рачуна о минималној суми издржавања. Утврђеним доприносом за издржавање, уз допринос оца, која свакодневно води бригу и стара се о детету, потребе детета ће на адекватан начин бити задовољене.

Из наведених разлога, применом члана 414. став 1. ЗПП Врховни суд је одлучио као у ставу првом изреке.

Испитујући дозвољеност изјављене ревизије тужене изјављене против другостепене пресуде у делу којим потврђена првостепена пресуда у ставу првом изреке (одлука о разводу брака), у смислу члана 410. став 2. тачка 5. у вези члана 420. ст. 1. и 6. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија није дозвољена, јер је изјављена против одлуке против које се по закону не може изјавити.

Одредбом члана 227. став 2. Породичног закона, прописано је да се правноснажна пресуда у брачном спору не може побијати ванредним правним лековима у погледу дела у коме је донета одлука о поништењу или разводу брака.

Сагласно цитираној одредби Породичног закона парничне странке у поступку развода брака правноснажну пресуду не могу побијати ванредним правним лековима, као у конкретном случају. Како се сагласно цитираној законској не може изјавити ревизија као ванредни правни лек против одлуке донете у поступку развода брака, то ревизија изјављена против другостепене пресуде у делу којим је првостепена пресуда потврђена у ставу првом изреке (којим је одлучено о разводу брака), није дозвољена.

На основу изнетог, применом члана 413. у вези члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, Врховни суд је одлучио као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић